

DEMOKRACIJA

Leto X. - Štev. 23

Trst - Gorica 13. julija 1956

Izhaja vsak petek

Ljudje ali sistem?

Nezadovoljstvo je v Sovjetski zvezi in satelitskih državah dosseglo takšno napetost, da je bilo treba najti ventil, skozi katerega naj se sprosti. Preveč je bilo že tega, kar je ljudi bolelo in jih mučilo. In tako so Hruščev in tovariši na lepem izbrali Berjo in Stalina. Ta dva človeka, s svojimi pomagači, katerih številca se sploh ne ve, naj bi bila križva za vse, kar je komunizem zagrešil, kar je v njegovem sistemu krivičnega, nasilnega in nečloveškega.

Toda, ali je to verjetno? Ali je to tudi po samem komunističnem nauku in filozofiji pravilno?

Komunisti uče, da je gospodarstvo podlaga vsega. Ekonomski odnosi urejajo smer duhovnemu, političnemu in sploh zgodovinskemu razvoju. Človek enostavno ni nič drugega kot slovo orodje teh sil. Iz tega bi nujno sledilo, da je vse, kar se dogaja in se je dogodilo v komunizmu, nujna posledica gospodarskih silnic, ki so se v njem sprožile, ne pa volje ljudi, ki itak proti tem silnicam nič ne pomenujejo.

Hruščev, prijatelji in za njimi ves pravoverni komunistični tisk pa so se postavili na drugo stališče: ni kriv sistem, pač pa človek, ki je v tem sistemu nasilno izvajal svojo voljo. To naj bi bili že omenjeni Stalin, Berja in njuna tovarišija.

Osnova, na kateri so Stalinovi nasledniki zasnovali svojo akcijo proti kultu osebnosti, dejansko pa proti senci svojega nekdanjega gospodarja, da bi sami toliko bolj blesteli, je torej precej šepava in v bistvu ne soglašajo s komunističnim naukom kot takšnim. To so vsaj podzavestno čutili tudi mnogi komunisti, ki sicer svojih vprašanj niso postavili teoretično, temveč praktično: Kje ste pa vendar bili vi, današnji predstavniki Sovjetske zveze, ko se je dogajalo vse to, kar zdaj obsojate?

Vprašanje je zares precej nerodno: sedanji glavni predstavniki Sovjetske zveze namreč niso Stalinovega dela samo trpeli, temveč so mu pri tem tudi aktivno, in to zelo aktivno pomagali. Malenkov je bil Stalinov osebnostni tajnik, Hruščev je bil Stalinova roka pri izvajanju krvavih čistk v Ukrajini. »Kratke zgodovine sovjetske komunistične stranke boljševikov«, za katero pravijo zdaj, da je navadna potvorba, zasnovana z namenom, da povelja Stalina, ni napisal morda sam Stalin, niso to storili od njega plačani zgodovinarji, temveč je vse skupaj sestavila in odobrila komisija, kateri so predsedovali Hruščev, Malenkov in Mikojan, torej prav glavni rušitelji Stalinovega spomina.

Je pa še nekaj, kar je treba tudi upoštevati. Naivno bi bilo domnevati, da so Stalinove metode danes pokopane, da jih v Sovjetski zvezi ne izvajajo več. Samo iz tega, kar je bilo uradno objavljeno, vemo, da je sedanje »kolektivno vodstvo« v razmeroma kratkem času poslalo na drugi svet nad trideset vidnih predstavnikov sovjetskega javnega življenja, od Berje do Barigirova. Koliko jih je šlo po isti poti, ne da bi javnost za to vedela, koliko jih je zaprtih, je še neznan. Za vse te ljudi se »kolektivno vodstvo« sploh ni potrudilo, da bi organiziralo javne procese. Enostavno jih je vzela noč. Sledil je kratek postopek za zaprtimi vrati, nekaj mesecev po eksekuciji pa sporočilo, da so

»sovražniki ljudstva« prešli »za služeno plačilo«. Bolj stalinski kot tako pač ne bi mogli biti.

Res je, da bi Stalinovi nasledniki z milejšimi sredstvi le težko opravili s svojimi sovražniki. Toda na drugi strani je še bolj res, da stopajo pri obračunavanju z opozicijo, torej s tistimi, ki mislijo drugače kot oni, tudi ti rušitelji Stalinovega kulta po Stalinovih stopinjah. En dokaz več, da so krvave metode in nasilje pač neizogibna posledica sistema, ki ne priznava svobode misli in ki ne vidi v državljanu drugega kot navadno orodje vsakokratne oblasti. Naj komunisti priznajo ali ne, prej ali slej se bodo morali sprijazniti z dejstvom, da je vseh njihovih razočaranj kriv predvsem utopistični sistem, v katerega so zaslepljeni polagali vse svoje nade. Samo tako izrazito totalitarne in diktatorske sistem kakor je komunistični lahko omogoča posameznikom, da milijonom ljudi vsiljujejo svojo voljo in jih napravljajo za svoje sužnje. Dokler komunisti ne bodo uvideli, da je njihov sistem tisti, ki je odrekel, da je v sistemu jedro problema, ne pa v ljudeh, dotlej bodo favali v temi, se lovili, preganjali bodo danes tega, jutri drugega, iz začaranega kroga nasilja, tlačenja posameznika in njegovih človeških pravic se pa ne bodo rešili. * * *

Brionski sestanek treh...

Včeraj je prišel na državniški obisk v Jugoslavijo predsednik egiptске republike Gamal Abdel Nasser, ki bo ostal v Jugoslaviji osem dni. Prišel je s posebnim letalom v Beograd. Tam bosta on in njegovo spremstvo imela vrsto razgovorov z jugoslovanskimi predstavniki. Poleg tega bo Nasser obiskal razne znamenitosti in kulturne znamenitosti Beograda. Napovedana so svečana kosila in sprejemi tako z ene, kakor tudi z druge strani. Predsednik egiptске republike bo dobil diplomu častnega meščana Beograda in ogledal si bo njemu na čast prirejeno vojaško paradno. Bo tridnevno bivanje v Beogradu bodo egiptski gostje odpotovali v Bosno in Hercegovino, Hrvatsko in Slovenijo, kjer si bodo ogledovali industrijske naprave, kulturne in znanstvene ustanove. To bo zopet trajalo tri dni. Zadnje dva dneva pa bosta Nasser in Tito prebila na Brionih, kjer se jima bo pridružil še tretji gost, predsednik indijske vlade Džavaharlal Nehru. Vsi trije mizoljubni nevtalci bodo nato prisostvovali še eni vojaški paradi, namreč paradi enot jugoslovanske vojne mornarice.

Predsednik Tito in Nasser sta se doslej že dvakrat sestala. Prvič je to bilo lani februarja, ko se je Tito vračal skozi Suez s svojega obiska v Indiji in Burmi, drugič pa letos januarja, ko je Tito preživel del zime v toplem Egiptu. Tudi Tito in Nehru sta se videla že dvakrat: enkrat v Indiji, drugič pa, ko je bil Nehru na obisku v Jugoslaviji.

V svetovnem, kakor tudi v tisku držav udeležencek sestanka se na široko piše in ugaja o razgovorih poglavarjev treh medsebojno tako oddaljenih držav, ki jih pa veže skupna misel o nevtalnosti, nepriključevanju in nobenemu izmed obeh glavnih obstoječih blokov. Te tri države ležijo namreč v izredno važnem strateškem pasu, tako rekoč v sestavi pregraje, ki loči zavezni svobodni svet od sovjetskega imperija. Zato je zelo važno, kam se bodo nagibale. Na dlani je, da je Tito vključil svojim nasprotnim izjavam veliko bližji Sovjetom kakor Zahodu. Tja nagiblje vedno bolj tudi Nasser tako po svojih metodah vladanja, kakor tudi po zunanjih politiki. V vsem najverjetnejše posnema Tito, ki dosledno uporablja 99-odstotnih volitev na znotraj, zunaj pa nastavlja roko levo in desno ter lovi pomoč in podpore z obeh strani. Tako se je tudi Nasser nedolgo od tega srečal s sovjetskimi zunanjim ministrom Šepilovom, ki je obljubil Egiptu vsestransko pomoč in zelo ugodne trgovske pogodbe, obenem pa si je zagotovil visok ameriški prispevek za povečanje Asuanskega jezusa.

Nehru, tretji sobesednik, ki bo sodeloval samo pri razgovorih, ki so v programu na Brionih, se pa precej razlikuje od svojih tovarišev. Ne ugaja mu blesk,

Bo zopet Bartoli tržaški župan?

Prva tri glasovanja za izvolitev župana tržaške občine so bila brezuspešna. Demokristjani vztrajajo za Bartolija, ostale skupine pa so odločno proti temu.

V zadnjih dveh tednih so že vse okoliške občine dobile nove župane, nove občinske odbore, ki so bili izvoljeni na prvih sejah pristojnih občinskih svetov. V največji okoliški občini, v Miljah, je bil za župana izvoljen predstavnik socialistično-komunistične liste »Frausina«, dosedanj župan Giordano Pacco. Isto se je zgodilo v Dolini, kjer je bil na županskem mestu zopet potrjen Dušan Lovrič, čeprav so si nekateri krajevni titovci, ki so šli z njim v zvezo, med volitvami obetali, da bo drugače. Zato pa so titovci dobili s skupnimi komunističnimi glasovi, v Nabrežini, za župana svojega človeka, Dušana Furlana. Tudi v ostalih dveh najmanjših okoliških občinah, v Zgoniku in Repentabru, sta bila izvoljena za župana kandidata kominformistično-titovske zveze. Tako je ostalo odprto vprašanje samo za Trst, kjer se posamezne stranke vse do prve seje novega občinskega sveta, ki je bila pretekli tork, niso mogle zediniti v tolikšni meri, da bi posamezni kandidati lahko računali na nadpolovično večino glasov. Zato je razumljivo, da je javnost z zanimanjem pričakovala prvo sejo novih občinskih svetov, na kateri so morale posamezne skupine pokazati svoje barve.

Potek seje

Župan Bartoli, ki je otvoril sejo, je predlagal, da bi kot prvo točko dnevnega reda obravnavali potrditev novoizvoljenih občinskih svetovalec. Temu se je udeležil svetovalec komunistične partije, dr. Pogassi, ki je zahteval, da se najprej razpravi o pritožbi tržaških neodvisnih, ki pravi, da je bila njihova lista nepravilno izključena od zadnjih volitev. Dr. Pogassi je izjavil, da novoizvoljeni občinski svet sploh ne more začeti delati, dokler ni ugotovljeno, da je pravilno izvoljen. Ing. Bartoli je na to odgovoril, da ima občinski svet po zakonu dva meseca časa za razpravljanje o pritožbah glede volilnih nepravilnosti in da bi vsaka takojšnja razprava o tem vprašanju ustavila redno delovanje občinskega sveta ter bi najbrž izževala imenovanje prefekturnega komisarja, kar ni v interesu nobene politične stranke. Pri krajši debati je komuno prevladalo in bilo izglasovano mnenje, da naj se na prvi seji občinskega sveta po izvolitvi župana sestavi posebno komisija, ki mora v desetih dneh predložiti občinskemu svetu svoj sklep glede pritožbe neodvisnih svetovalec. Proti temu sklepu so glasovali samo Petronio in svetovalec KP, vzdržali pa so se menijevci in svetovalci Ljudske unije.

Potem ko so pregledali in potrdili izvolitev posameznih občinskih svetovalec, pri čemer so zaenkrat zavrnili izvolitev komunističnega svetovalec Dušana Kordiča (ki bi moral priti na mesto Lucchesija), so predstavniki posameznih skupin podali svoje volilne izjave. Demokristjan Franzil je v imenu svoje stranke izjavil, da je njegova skupina zamašna skulala doseči sporazum za sestavo strankarskega občinskega odbora, da bo pa ostala zvesta svojemu programu, da se ne bo usmerila ne na levo ne na desno ter bo predlagala za župana osebo, ki je vsa ta leta predstavljala italijanske demokrate. S tem je mislil na Bartolija. Nato je še dodal, da bo njihov kandidat odstopil, če bi bil izvoljen z glasovi svetovalec, s katerimi zaradi različnih ideoloških pogledov, ne bi bilo mogoče sestaviti občinskega odbora. S tem je torej Franzil odločno zaprl vrata tako na levo, kakor tudi na desno.

Sledile so izjave predstavnikov ostalih skupin. Slovenski občinski svetovalec, ki se je pred sejo sklenil, da bodo podali svoje politične izjave kasneje, so se znašli v neprijetnem položaju, ker so vsi predstavniki italijanskih skupin podajali volilne izjave, četudi je šlo za tajne volitve. Komunisti so si pomagali tako, da

je v imenu njihove skupine govoril dr. Pogassi, ki je dejal, da je govoril v imenu svetovalec Petronio, ne pa dr. Delele. Svetovalec Slovenske liste, ki seveda nima ob sebi nobenega italijana, je nujno podal volilno izjavo sam. Na prvi seji, ki je načelno važna, ni mogel tega storiti drugače, kot da je začel govoriti v slovenščini. Komaj da je dr. Agneletto izgovoril prve besede svoje izjave, že je začel običajni trušč, padali so medklici in odmev je segel še na naslednji dan, ko ga je zaradi uporabe slovenščine v tržaškem občinskem svetu napadel nihče drugi kot sam — »Primorski dnevnik«.

Izjava dr. J. Agneletta

Občinski svetovalec SL, dr. Agneletto, ni nameraval na prvi seji obč. sveta delati nikakih izjav, kakor bo volil, ampak je bil njegov namen podeti izjavo o slovenskih zahtevah in njih stališču do občinske uprave šele potem, ko bi bil izvoljen župan in mestni odbor. Ali ker so vsi predstavniki posameznih skupin in strank podajali izjave o glasovanju, je moral to storiti tudi dr. Agneletto.

Prišel je svojo izjavo v slovenščini in dejal:

»Kot predstavnik demokratičnih Slovencev čutim svojo dolžnost, da v tej visoki zbornici govorim v slovenskem jeziku, jeziku slovenskih volivcev, ki so me s tem poslali, poslušajoč se pravice, ki jo Slovincem daje ne samo londonski sporazum, ampak tudi ustava italijanske republike.« Vniš in vpije iz vrst mislov in tudi iz občinstva je prevpil besede dr. Agneletta, ki je v italijanski navedel:

»Prišel sem svojo izjavo v slovenskem jeziku, da podčrtam svojo pravico, da se v tem slavnem mestnem svetu poslužim in govorim v slovenščini, to je v jeziku volivcev, ki so mi zaupali mandat in me s tem poslali. Ta pravica je slovenskega jezika ne izira samo iz londonskega sporazuma, ampak je utemeljena tudi v ustavi italijanske republike, ki nalaga vsem državljanom enake dolžnosti, ali priznava tudi enake pravice. In med te pravice spada tudi pravica govoriti v maternem jeziku.«

Potem ko sem slišal izjave predstavnikov raznih strank in skupin glede njih zadržanja pri volitvah, ki so pred nami, izjavljam tudi, da bom za sedaj oddal beloglasovnico.«

Ko je dr. Agneletto omenil londonski sporazum, je padel med mislini zelo duhoviti medklici: »Pojdite v London govoriti po slovensko, ki je zelo značilen za miselnost nekaterih novih občinskih svetovalec.«

Tri glasovanja

Komuno je bilo tudi to mimo in sledila so tri glasovanja, na katerih so demokristjani strnjeno glasovali za Bartolija. Pri prvem glasovanju mu je bil najbližji tekmeč Pogassi, ki je dobil 15 glasov (sledi sta Battigelli - MSI - z 9 in Miani - PSDI - s 3 glasovi).

Pri drugem glasovanju je dobil Bartoli zopet 20 glasov. Pojavila pa se je zanimiva igra. Očitno so si nekatere središnje stranke, ki z Bartolijem niso zadovoljne, izbrale za svojega kandidata Franzila (voditelja levega krila tržaških demokristjanov), ki je dobil 11 glasov. Battigelli je dobil zopet svojih 9 discipliniranih glasov, Miani pa 4 glasove. Belih glasovnic je bilo 14, neveljavna pa 1.

Ker nihče ni dobil absolutne večine (t. j. 31 glasov) je sledilo tretje glasovanje. Tu je Bartoli obogatel za en liberalni glas ter je tako dobil 21 glasov. Manjše skupine so se pa odločno zbrale okrog Franzila (ki je v ostalem disciplinarno glasoval za Bartolija). Tako je dobil Franzil 12 glasov. Število belih glasovnic je naraslo na 25.

Na prvem zasedanju občinskega sveta ni prejel noben kandidat predpisane nadpolovične večine. Izvršena so bila tri glasovanja in zato je bila seja zaključena, občinski svetovalec pa so podelili teden dni odmora, da se pripravijo za nova glasovanja, ki bodo na vrsti prihodnji tork.

Koga bodo izvolili?

Videti je, da glasovanje za Franzila ni vneslo v demokristjanske vrste nobene zmene. Njihovi svetovalci so strnjeno glasovali za Bartolija. To pomeni, da bo Bartoli tudi v bodoče užival podporo vsaj najmanj 20 glasov, zaradi česar bo verjetno tudi prihodnji tork, ki zadostuje za izvolitev že relativno večina, on isti občinski svetovalec, ki bo dobil največ glasov in bo tako izvoljen za župana. Ker bi podpora komunistov, mislovec in komunistov pristila morebitnega demokristjanskega župana na odstop, je najbolj verjetno, da se bodo eni in drugi omejili na oddajanje belih glasovnic in bodo na ta način pasivno sprejeli ponovno Bartolijevo ustoličenje na županski stolčku. Dejstvo, nad katerim Slovenci prav gotovo ne moremo biti veseli.

razkošje in demagogija jugoslovanskega in egiptskega diktatorja. Ne odobrava njunega načina notranje politike, ker je iskren pristaš svobode in demokracije v zahočnem smislu te besede. Njegova prisotnost na Brionih je celo bolj slučajna. V Jugoslavijo je sklenil potovati, ker bi se morali na Bledu sestati vsi indijski poslanci v Evropi. Poleg tega se pravkar vrača s konference ministrskih predsednikov britanske skupnosti narodov, ki je bila v Londonu. Prihaja torej iz povsem drugega družbe kot pa sta jo imela Tito ob svojem potovanju v Moskvo in Nasser ob sprejemanju sovjetskih gostov v Egiptu.

V splošnem je težko in tvegano napovedovati rezultate diplomatskih sestankov, k lahko prinesejo marsikatero pre-

senečenje. Toda ob okoliščinah, kakršne smo orisali, lahko menimo, da se bosta morda ali temenitejšega in konkretnjšega pomenila Tito in Nasser, medtem ko bo na sestanku treh predsednikov vlad na Brionih končal z nekakšno splošno izjavo, s katero bodo zopet poudarili svojo voljo po nevtalnosti, po potrebi sožitja in sodelovanja na vseh področjih in v vsem svetu, ker je to tudi edina stvar, ki družbi dva gospodarja in enega predstavnika treh sicer v vsakem pogledu tako različnih držav.

Poznanj ni osamljen pojav

Bivši češki komunistični funkcionar Vogel, ki je letos spomlad pobežal na Zahod, je v razgovoru z urednikom londonskega lista »Daily Mail« izjavil, da se tudi na Češkoslovaškem pripravljajo podobni neredi kakor v Poznanju. Vzklik so isti: nizke življenjske raven, visoke cene in nizke plače. Vogel je tudi dejal, da so na nekem javnem zborovanju — malo pred njegovim pobežanjem maja letos — komunisti izzivalno nastopili proti samemu predsedniku Zapotockemu ter so glasno zahtevali odstop komunistične

vlade, predvsem pa odstranitev vseh stalinovcev. Zapotocki je bil namreč vedno pobudnik in podpornik Stalinovih metod.

Na Madžarskem, kjer tudi še vedno vedri in oblači stalinovec Rakosi, je pa komunistična partija uvedla disciplinski postopek proti pisatelja Tiborju Tardosu in Tiborju Deriju. Ukrep je posledica kritičnih pripomb o bivših in sedanjih razmerah na Madžarskem, ki sta jih omenjena pisatelja izrekla na nedavnem zborovanju v društvu »Petočica«. Tibor Deri je star komunistični veteran, ki je pa vedno grajal vsako nezakonitost in je bil že nekajkrat predmet disciplinskih preiskav. Zanimivo je, kako se pri tem vladnem nastopu obnašajo razni komunisti. Dober del jih smatra, da imata Deri in Tardos popolnoma prav, drugi, nekoliko oprezniji, menijo, da je njuna kritika sicer umestna, toda včasih neuravnotežena, prenačeljena in površna, čeprav ne sovražna, končno pa seveda tudi na Madžarskem ne manjka petolizcev, ki zagotavljajo, da ima vlada vedno prav in da lahko stori proti komunkolci kar hoče, če smatra, da je to v interesu madžarske politike.

Silovit potres v Egejskem morju

Pretekli ponedeljek je prizadel nekatere grške otoke v Egejskem morju silovit potres, ki je bil tako močan, da so se celo oddaljene kalifornijske potresomerne naprave, ki so na drugem koncu sveta, tresle celo uro. Sodijo, da je to najmočnejši potresni sunek, kar jih je bilo letos zabeleženih.

(Najbolj je bil prizadet vulkanski otok Santorin, na katerem je večina hiš porušena. Vulkan na otoku, ki je povzročil veliko škodo že med prejšnjimi bruhanjmi, zadnjič leta 1925, je zopet odprl svoja stara žrela in še celo nekaj novih. Samo na tem otoku je našlo smrt 40 oseb, pogrešajo jih pa še nadaljnjih 10. Tudi na ostalih bližnjih otokih je bilo 10 smrtnih primerov.)

Posledice potresnega sunka niso bile omejene samo na suho zemljo. Tudi morje se je močno razburkalo, dvignilo so se visoki valovi, ki so povzročili pravo razdejanje v pristaniščih in na hišah, ki stoje blizu obale. V pristanišču v Santorinu se je z gorskimi poboji usul še plaz velikih skal.

Grška vlada je ukazala vsem ladjam, ki so plule na potresnem področju ali v njegovi bližini, naj takoj odidejo na pomoč prizadetemu prebivalstvu. Oblašili so tudi organizirale vsestransko pomoč. Na otoke so takoj poslali sanitetni material, bolniško osebje, tehnike, hrano, šotore in podobno. Na Santorinu je odšla grška kraljevska dvojica, tja sta odpovala tudi ministra za javna dela in socialno skrbstvo.

VESTI z GORISKEGA

Politične razmere v Italiji

Po državnozborskih volitvah v Italiji od leta 1953 se ob raznih kritičnih političnih vprašanjih in pojavih govori in namiguje na razpust poslanske zbornice in senata ter na razpis novih volitev. Tako možnost so razni politiki in časopisi napovedovali tudi pred zadnjimi majskimi upravnimi volitvami, kajti marsikatera stranka je upala, da se na teh volitvah povzdigne visoko nad ostale. Zlasti so te upe gojili demokristjani in komunisti. Toda prav zadnje upravne volitve so o bema pokazale neko — skoro bi rekli — vznemirljivo statičnost na glasovih, če že ne prav vidno nazadovanje.

Zato so demokristjani misel na nove politične volitve opustili, komunisti pa si ne upajo ziniti niti besedice v tem oziru, saj so upravne volitve dovolj zgovorno pokazale, da bi nove politične volitve utegnile še bolj ojačiti le Saragatove in Nennijeve socialiste ter liberalce, ki so na majskih upravnih volitvah bile edine tri prilično zmagovalne stranke.

Volitve županov in občinskih odborov

Upravne volitve pa so pokazale take premike političnih sil, da je marsikje nemogoče izvoliti župana in občinski odbor s samimi glasovi štiristranske vladne sredine (demokristjanov, saragatovcev, liberalcev in republikancev) oziroma s samimi glasovi socialkomunističnih svetovalcev.

V Rimu so za demokristjanskega Tupinija glasovali desničarji, misivci in monarhisti, pa je Saragat tako zbesnel, da je Tupini moral odstopiti. Nato pa so se le sporazumeli in Tupini je bil zopet izvoljen za župana, toploti tudi z glasovi Saragatovih socialistov, liberalcev in republikancev, desetih novofašistov in dveh monarhistov. Občinski odbor pa tvorijo samo demokristjani, liberalci, Saragatovi socialisti in republikanci.

V Milanu je bil v ponedeljek 9. t. m. izvoljen za župana prof. Ferrari, dosedanja milanski župan socialist Saragatovega krila, katerega so pravzaprav izvolili samo levicari Saragatovih in Nennijevih socialistov ter komunisti, ki imajo točno 41 svetovalcev, kolikor je prof. Ferrari dobil glasov proti demokristjanu Miglioriniu, ki jih je prejel 36.

V Benetkah je bil potrjen za župana dosedanja demokristjanski župan, odvetnik Tognazzi, in sicer tudi z levicarskimi glasovi. Govori se, da ga bodo prisilili na ostavko. Če do ostavke pride, bo to zgodilo le formalno in Tognazzija bodo na drugih volitvah svetovalci zopet izvolili.

Tako se bo verjetno dogajalo po vseh občinah, kjer stranke oziroma politične skupine nimajo takega števila svetovalcev, da bi si same izvolile župana in odbore. Do kompromisa, kot se skoro povsod do sedaj že izvaja, navaja svetovalci vseh strank in struj strah pred komisarji, ki bi v slučaju neimenovanja županov in odborov upravljali občine s listimi nevršeni in obsojbe vrednimi mačini, ki jih poznamo in ki se občinam izkazujejo bolj v škodo kot v korist!

S tem pa, to je s kompromisom, kot se izvaja, ni še rečeno, da pojde vse gladko, kajti kompromisi, ki jih omenjamo, ne slonijo na kakem pismenem dogovoru, ampak so le plod trenutnega razpoloženja strank, ki so svojim svetovalcem ukazali ravnati tako, da se zaenkrat ne zgodi nič kaj nevršenega.

Zato smemo misliti, da bodo trenja in spori še nastali, ko pojde za glasovanje na raznih točkah občinske uprave, zlasti občinskih proračunov in obračunov, kjer se bodo pristaši različnih strank sekali in dajali nezaupnice!

Občinski komisarji so torej verjetno samo le trenutno odloženi...

Nennijeva politična zadržanja

Socialist Nenni je edina politična osebnost današnje Italije, ki ima velike izgleda za bodočnost in o kateri se zaradi tega skoro bi rekli ves svet zanima.

Vabilo na izlet

Kmetško-delavski zvezi iz Doberdoba in Sovodenj prireja avtobusni izlet na Trinkov grob, k Landarski jami in k Izviru reke Ter. — Izlet se bo vršil 15. t. m. Odhod s Travnika v Gorici ob 6.50 uri zjutraj, iz Steverjana ob 7.15, iz Sovodenj, Rupč in Gabrij ob 7.15 in iz Doberdoba ob 7.35.

Cena: 500 do 550 litr! Povratek skozi Videm in Doberdob. Poskrbljeno je za petje in za harmonikaše! V Doberdobu zabava ob povratku!

Prijava na izlet sprejemajo: v Steverjanu g. Perin (v Dvoru), v Doberdobu in Sovodenjah pa zastopniki KDZ; v Gorici in okolici skrbijo za to posebni poverjeniki.

Posebni vabil Kmetško-delavski zvezi ne pošiljate!

Kmetško-delavska zveza iz Steverjana se izletu uradno ni pridružila zaradi cerkvenega praznika sv. Mohorja v Steverjanu, ki pade prav na nedeljo 15. t. m.

Nedvomno, da je socialist Nenni, ki je tudi precej nacionalističnega duha, saj je poleg nestpnih in sovinskih desničarjev, kot so novofašisti in monarhisti, menda edini italijanski politik, ki še vedno vztraja na gonji proti Jugoslaviji, neprav kateri terja »pravične italijanske meje«.

Po majskih upravnih volitvah je Nenni jel močno snubiti Saragata in njegove socialiste ter jih vabiti k sebi, jim ponujal skupno sodelovanje in cikal na povzavo vseh socialističnih, to je levicarskih sil italijanske republike. Združene bi vse te sile nekaj štele in veljale danes v italijanski republiki ter bi lahko zahtevale nove politične volitve, ki bi verjetno za njih tudi dobro izpadle.

Medtem ko so ta Nennijev poizkus komunisti gledali in opazovali nekako od daleč, da bi ga ne ovirali in kompromitirali ter so oni bili vsi zavzeti zaradi obsodbe Stalinove politike in njegovih zločinov, je od svoje strani tudi Saragat skušal voditi vodo na svoj mlin in je glasno ponujal Nenniju sporazum za skupen nastop vseh italijanskih socialistov, vendar s pogojem, da se Nenni jasno loči od komunistov.

Od svoje strani je Nenni tudi precej ostro kritiziral voditelje ruskih komunistov in izgledalo je, kot da bi Nenni videl v zadevi obsodbe Stalina s strani Hruščeva in drugih, s posebnim ozirom na vse to, kar je Hruščev obelodanil, precej nereda in pogoj za preobrat v komunizmu samem z nujno spremembo načina vladanja komunističnih režimov.

Kar maenkrat pa je vse utihnilo. Niti Saragat niti Nenni ne govorita ničesar več o zblizanju in povezavi socialistov, niti ne o zadevah komunističnih režimov po obsodbi Stalina in njegove politike!

Vse to kaže, da je Nenni hipoma sprevidel, da čas pripravlja ugodna tla le njemu in njegovemu socializmu ter ni še dozor toliko, da bi se sedaj sklepal kompromis s Saragatom oziroma se bolj sprostil iz povezave s komunisti.

Kam meri Nenni?

Nenni razume, da utegne biti bodočnost njemu ugodna. Danes se po državi šepetaje priznava, da je vladne koalicije med demokristjani, Saragatovimi socialisti, liberalci in republikanci konec ali nekaj podobnega.

Bistri politični opazovalci vidijo v socializmu bodočo italijansko vladno silo, če že ne enobavno vlado!

Demokristjani bi že danes radi sklenili sporazum z Nennijem, če bi se ta ločil od komunistov. Toda Nenni dobro ve, da čas dela zanj in za njegov socializem tudi kar se tiče povezave s komunisti! Nastali so namreč pogoji razpadanja komunizma in zmerni komunisti se bodo obrnili in usmerili raje k Nennijevemu socializmu, kot pa h kateri koli drugi stranki!

Zato si Nenni misli: kaj se bom poslavjal od komunistov, ko pa že nastajajo pogoji, da mi komunisti sami pomno-

žijo vrste! Počasi, počasi bo moja socialistična stranka številnejša in vplivnejša, to je močnejša, od komunistične. Tedaj bom pogoje narekoval jaz i komunistom i drugim strankam!

V tem moramo razumeti sedanje Nennijevo vztrajanje na povezavi s komunisti, z zavetniki namreč, ki jih bo čas spremenil v socialiste pod njegovim vodstvom.

Ali je ta čas že blizu nas, danes ni moči reči. Ze danes pa so za tak razvoj in cilj dani dobri pogoji!

Prihodnje državnozborske volitve, ki se bodo najpozneje vršile spomladi leta 1958, nam bodo že pokazale, ali ta preokoba doživlja ali ne in koliko poti se še do vstopa Nennijevih socialistov v vlado!

Ne verujemo, da bi bil Nenni krvoločni socialistični revolucionar, ker takih težej ni nikoli pokazal. Nenni je kljub vsemu ostal demokrat v pravem pomenu besede in mu kot socialistu gre za to, da doseže čim boljše socialno in gospodarsko enakopravnost iz razvojem in ne nasilno!

Italijanski socialisti zahtevajo dvig nižjih slojev v gospodarskem in tudi kulturnem oziru razvoju in brez prelivanja krvi.

Koliko se bodo teh načel tudi držali, bo pokazal čas, če se socialistom res ponudi prilika močnejšega vpliva v vladi ali celo samega prevzema vlade.

Naval ubežnikov iz Titovine

Iz Titovine prihaja vedno večje število ubežnikov, starih, mladih in otrok ter moških in žensk. Vsi izjavljajo, da je komunistični režim v Titovini neznošen ter prostijo za politični azil.

Pretekli teden sta z letalom pribežala z Bleda v Videm tudi dva bivša avijacijska in zaprosila za azil!

Ali se jih bo videmska komisija, ki pregleduje položaj vsakega posameznega pribežnika, usmiliła in jim pravico do azila priznala, ne vemo!

Od vseh pribežnikov bo komisija kakega morda tudi vrnila nazaj v Titovino, kjer bo seveda moral prestati kazen.

Zadevo bi moral pretresati Varnostni svet Organizacije združenih narodov, kajti zastoji ti ubogi ljudje vendar ne bežijo! Bežijo pač zaradi nečloveškega življenja pod trdim komunističnim režimom. In to je vprašanje socialne važnosti, s katerim se ravno Varnostni svet mora baviti.

Nekateri naši tujci so si v zvezi z vprašanjem jugoslovanskih pribežnikov zamislili sledeči predlog: Ker je v Italiji, predvsem na Goriškem in Tržaškem, precej takih, ki Titov režim povzdigujejo in na razne načine zagovarjajo ter omenjene begunce obsojajo, naj bi se Italija in Tito sporazumeli za prisilno izse-

Preteklo nedeljo, v prvih jutranjih urah, je v Florenci preminul eden največjih in najizvirnejših italijanskih pisateljev in mislecev tega stoletja, Giovanni Papini.

Giovanni Papini se je rodil kot sin skromnega trgovca, ki mu ni mogel nuditi visoke šolske izobrazbe, kakršne bi mladenec zaradi svoje izredne nadarjenosti zaslužil. Tako je Papini končal samo učiteljske in si je svoje znanje dopolnil kot samouk. Imel je silovit spomin in je ogromno prebral, tako da je bil gotovo eden najbolj načitanih italijanskih razumnikov. Literarno se je začel udejstvovati že s 16. letom.

Papini je bil 40 let ateist in anarhist, narevnost revolucionarno je posegal v samozadovoljno italijansko meščansko književnost v začetku tega stoletja. S svojo jedko ironijo je neusmiljeno bical na levo in na desno. Končno se je leta 1919 spraval na pisanje Kristusovega življenjepisa, da bi pred vsem svetom razgalil in osramotil tudi tega »Gallejca«, kakor je takrat govoril.

In pri tem se je v njem odigral popoln preobrat. Njegov polemični in žaljivec brezbožnega spisa je Papini ustvaril slovito delo »Zgodba Kristusova«, ki je bilo prevedeno v 15 tujih jezikov in je doseglo naklado nad 4 milijone izvodov. Sam pisatelj se je spreobrnul h katoliški veri, dal se je krstiti in njegovo pero je odlej pisalo v popolnoma drugem duhu. Postal je najvidnejši katoli-

ški književnik. Nastala so dela »Besednjak divjega moža«, »Sveti Avguštin«, »Delavci v vinogradu«, »Cesar Križanec«, »Romulus« in »Priče trpljenja Gospodovega«. Slednje delo je izšlo tudi v slovenščini. Prevedel ga je prof. Vinko Belič.

Ce hočemo biti pravični, moramo še dodati, da bodo znanstvi Papiniju verjetno očitali njegovo nedoslednost. To so storili tudi njegovi sodobniki. In ne brez razloga. Med drugim je bil v času fašističnega režima, pri vsej svoji religioznosti, njegov velik pobornik in je z go-rečimi besedami proslavljal njegov imperalizem. Človek duha in peresa je tako v politiki izgubil svoj kompas, kakor se je to zgodilo tudi mnogim drugim.

Dve utopljenki

Pretekli teden sta našli smrt v vodi dve ženski: neka Trevisan, ki je bajje posrečilo padla v prekop Dottori, ki izhaja iz Soče, in neka Tarantino, ki je zaradi njenih slabih živcev šla v prostovoljno smrt v Sočo.

SOCIALNA VPRAŠANJA

Motorni promet

Statistika kaže, da prizadevajo motorna vozila vedno več nesreč in število smrtnih slučajev ter poškodovancev in ranjencev raste iz tega vzroka iz dneva v dan. Tako je samo v Italiji število smrtnih slučajev zaradi prometnih nesreč zrastle na pet tisoč na leto. Ranjencev pa štejejo na desetine tisočev!

Kako preprečiti tako veliko število prometnih nezgod?

Nekateri menijo, da bi bilo treba kaznovati vse avtomobiliste, ki med vožnjo uživajo alkohol. Drugi pravijo, da bi morali prepovedati brzino avtomobilov in sploh motornih vozil nad 90 km na uro. Tretji so pa mnenja, da bi vsi taki vozniki morali biti podvrženi strogi šoli za vožnjenje s motorji.

Menimo, da bi se vsi ti trije predlogi morali vzeti resno v poštev, ker bo sicer vsaka nedelja, ko dirja največ motornih vozil po cestah, stala toliko človeških žrtev kot kakšna vojna bitka!

Proti poizkusom atomskih bomb

Znanstvenik Joliot Curie je te dni stal predlog vesilam, ki izdelujejo atomske bombe, naj bi se iz varnostnih ozirov zedinile za odlog preizkuševanja atomskih orožja z izstrlejevanjem takih bomb. Joliot Curie meni namreč, da se posledice takega izstrlejevanja obestijo na človeštvu vedno bolj porazno, ter da se utegne zgoditi, da se preveč ljudstva ne temu okuži in smrtno zastrupi!

Da bi Joliot Curie predlog maletel na dobra ušesa in srca, predvsem pa na razumevanje sovjetskih mogočev, ki toliko zahtevajo mir, ničesar pa ne storijo, da bi ga dejanski ostvarili!

GOSPODARSTVO

BLEDICA NA SADNEM DREVJU. Gotovo opazite, da tu pa tam listi kakega sadnega drevesa pobledejo. Največkrat se to pojavlja pri breskvah. To ni bolezen, temveč motnja v prebavi sadnega drevesa. Vzroki so različni. Vzrok je lahko v tem, da je v zemlji preobilno apna, ki ne dopušča, da bi se v zemlji nahajajoče železo raztapljalo in dajalo hrano drevesu. Nadalje se bledica pojavlja pri drevesih, zasajenih v težki in vlažni zemlji, ki ne dopušča zraku h koreninam, vsled česar začnejo gniti. To se zlasti dogaja pri mladih breskvinih drevesih. Bledice se pojavlja tudi, če v zemlji primanjkuje gotovih hranilnih snovi, kakor so: bor, mangan, cink, žveplo itd.

Bledico odpravimo na ta način: kjer leži voda, moramo poskrbeti za njen odtek s tem, da zemljišče lepo izravnamo; v drugih primerih potrosimo okoli drevesa, vpoštevši starost, po 1 do 3 pesi gnojila PKN, po 1 do 2 pesti čilskega solitra (ne apnenega nitrata!) ter nato zalijemo s 3 do 5 litrov vode, v kateri smo raztopili 10 odstotkov železne galice, naker zemljo okoli drevesa plitvo prekopljemo.

V **VINOGRADU.** Grozdje je dobro ocvetelo in se lepo razvija. Pri sedanjih škropljenjih ne bomo več mešali škropljenega žvepla med brozgo modre galice za preprečevanje grozdnice plesnobe (oidia), temveč bomo grozdje žveplali z žveplom, ki vsebuje tudi modro galico, to je bakreno žveplo, ali pa s čistim žveplom, kateremu prišemo do 25 odstotkov prahu »Caffarox«. Na ta način uničujemo klice plesnobe ter peronosporo, ki v tem času kaj rada napadajo nežne jagode. Zveplanje je dobro opraviti od obeh strani trte.

NOVICE IZ SLOVENIJE

ZVONJENJE PO TOČI

Gospodarski veleum dr. Marijan Breclj je pred dobrim mesecem razlagal po jugoslovanskem komunističnem tisku vzroke velike podražitve jugoslovanskih letovišč. Dejal je, da tudi drugi letoviški kraji dvigajo cene. Ker je verjetno pričakoval, da bodo drugi cene še poviseli in da ne bi imel preveč dela z novimi morebitnimi povisili, je odmeril take cene, na katere so se tuji letoviščarji poživljali.

Tako so ostala jugoslovanska letovišča letos prazna. Poleg odušinskih cen je vplivalo seveda tudi neugodno vreme. Sedaj so na hitro pričeli nižati cene, ali letoviščarski val je šel letos že mimo Jugoslavije. Tako se vedno dogaja, če cene dekretira zelena miza, ki povrh vsega niti pojma nima o tujem prometu in njegovih zahtevah.

Je že tako, da partijska izkaznica ne proizvaja niti turističnih niti drugih strokovnjakov. Kakor vse ostale dejavnosti, tako tudi ta — in morda še v večji meri — zahteva izkušnje, razuma in predvsem pobude. Teh pobud pa ljudska oblast ne pozna in jih tudi poznati ne more.

STANOVANJSKA GRADNJA

V Novi Gorici bodo zidali nove stanovanjske zgradbe. Del stroškov bodo kriti s sredstvi stanovanjskega sklada (80 milijonov din).

Da bi pospešili gradnjo stanovanj so ustanovili posebne stanovanjske zadruge, katerih člani bodo lahko odplačevali kredit 20 let z 1,5-odstotno obrestno mero.

NEOPRAVILJIVE CENE

Na splošno so cene sadju in zelenjavi pudle v zadnjih tednih. Toda v nekaterih mestih so cene tem pridelkom zelo različne in, kar je še najbolj čudno, so na splošno višje v predelih, kjer zelenjavo in sadje pridelujejo. Cebule je n. pr. najdražja (170 - 200 din/kg) v Mariboru, Celju in Ptuj, kjer je največ pridelujejo.

Tudi fižol je sorazmerno najdražji v Sloveniji (80 din/kg), kjer ga imajo kmetje še veliko na razpolago, a se nihče zanj ne zanima!

Prevozní stroški zelenjave so bajje zelo visoki, saj stane v Ljubljani kg špinace dvakrat več kot v Gorici oziroma Novi Gorici. Tem nerazumljivim cenam pripisujejo nekateri vzrok, da je še vedno preveč posredovalcev med kmetom-proizvajalcem in delavcem-kupcem potrošnikom!

NOVI NASADI BRESKEV

Kmetška zadruga v Bukovci pri Volčjdragi je lani uredila leč, 6 hektarjev velik sadovnjak breskev pri Sempetru. Letos namerava urediti še en tak sadovnjak pa na Vogrskem. Za ta dela je prispevala Narodna banka v Beogradu 17 milijonov din.

SOLSKI PROSTORI

Na zasedanju VI. skupščine Stalne konference jugoslovanskih mest, ki je bilo koncem maja, so razpravljali tudi o vprašanju šolskih prostorov, ki je zelo pereče zlasti v večjih mestih in industrijskih centrih. V Ljubljani je n. pr. danes manj šolskih prostorov kot pred vojno, kljub temu, da je število šolskih obiskovalcev znatno porastlo. Zaradi pomanjkanja prostora je v Zagrebu in v Novem Sadu pouk šolam vsak drugi dan, v Beogradu pa v dveh ali celo treh izmenah! Razumljivo, da pri takih pogojih šolski uspehi ne morejo biti popolnoma zadovoljivi.

ZOPET SUSA

Tito je moral ameriškim časnikašem zopet priznati polom jugoslovanske poljedelske politike. Spet bodo potrebovali sto in sto milijonov dolarjev za nakupe žitaric. Pa to ni važno, važna je trma, da se zajec le razume na boben... In taki zajci so komunistični gospodarski modrijani, ki razpravljajo o kmetijstvu, pa o njem niti pojma nimajo.

Slikarska razstava

Pod okriljem SKPD je g. A. Cebul s Koroške razstavil svoja slikarska dela na Placuti v Gorici od 4. do 8. t. m.

Slike so sami motivi s Koroške, kar našega človeka navdihuje s posebnim sočutjem: Polje za vasjo, Ojstermik, St. Leonard, Na vasi - sv. Florijan, Koroško znamenje, Ruševine, Uljnjak, Jez itd.

Razstava je, kajpak, popolnoma uspešna in g. Cebul, kateremu iskreno čestitamo, je na to upravičeno lahko ponosen!

Srebrna poroka v Štandrežu

V sredo 4. julija sta praznovala svojo srebrno poroko gospod Josip Filej in gošpa Marija Molar, domačina iz Štandreža. Gospod Filej je znani vođa urada civilnega stanja na goriškem županstvu. Bil pa je skozi 29 let tajnik občine Štandrež, in sicer do njene priključitve h goriški.

Gospa soproga Marija je iz znane družine Molar iz Štandreža.

Svojo srebrno poroko sta omenjena praznovala tiho in skromno, kot sta pravzaprav oba tihega značaja in v življenju skromna.

Ko pa so na županstvu za ta jubilej zvedeli, so se na gospoda Fileja vsule same čestitke. Čestitali in srečno bodočnost ga so jima želeli g. župan, g. tajnik in vsi kolegi in drugi uradniki.

Gospodu tajniku Fileju in njegovi gospe iskreno čestita k prazniku tudi uredništvo »Demokracije«.

DROGERIJA

ANTON PODGORNIK

GORICA - Trg. De Amicis 12, na Kornu - Tel. 3009

DOBRO, BLAGO

NAJNIŽJE CENE

Novoizvoljenci v Nabrežini so se zbrali

Preteklo soboto 7. julija ob 18-ih se je sestel novoizvoljeni občinski svet za občino Devin-Nabrežina, da izvoli župana in ožji odbor. Seji je predsedoval tov. Albin Skrk, ki je ob volitvah prejel največje število glasov. Za župana je bil s 16 glasovi izvoljen titovec Dušan Furlan iz Sempolaja, 4 svetovalci liste »Torre« so oddali bele glasovnice; v isto večino je bil izvoljen tudi ožji odbor, ki ga sestavljajo 3 komunisti: Albin Skrk, Alojz Markovič in Anton Antonič ter 1 besednjakovec, Drago Legiša. Namestnika pa sta italijanski komunist Adriano Oliva in neodvisnež dr. Jež.

Komunistična občinska enotnost je torej dosegla svoj glavni in edini cilj, t. j. upravo na milost in nemilost v roke centralnemu komiteju titovske odnošne Vi daljeve kompartije! Tudi pri izbiri kandidatov za mesto župana ter za ožji odbor ni javno mnenje volivcev igralo nobene vloge, še manj pa upravičene zahteve in koristi posameznih vasi. Glede župana so se zovarili dalj časa prekrkali po gostilnah, posebno kominformisti, ki so upravičeno pričakovali, da jim kot daleč najmočnejši stranki to mesto po vsej pravici pripada. Centralni komitej v Trstu pa je zbralant mestu Lovrihu v Dolini ter Pirca v Zgoniku s Furlanovim v Nabrežini! Na ta način so tovariši ponovno dokazali, koliko jim je v resnici pri srcu ljudska volja.

Kar se pa ožjega odbora tiče ugotavljam, da ni v tem organu niti enega kmeta ter da vasi, kot Nabrežina, Mavhinje, Sesljan, nimajo lastnega zastopnika. Ljudje se zaradi tega upravičeno hudejejo nad tako nespametno in od zgoraj diktirano razdelitvijo odborniških mest. Nabrežinci so še posebno prizadeti, če pomislimo, da sama Nabrežina predstavlja dobro polovico celotnega prebivalstva naše občine. Sicer je treba pripomniti, da prebiva komunistični aktivist Vidaličeve partije, tov. Markovič, že nekaj let skot begunec iz Brd pred titofašističnim terorjem v Nabrežini, temu pa se ne pravi, da zastopa domačine! Iste pesem velja za namestnika dr. Ježa, ki je odkril Sesljan šele pred nekaj leti.

Imamo torej novo komunistično občinsko upravo, ki bo, vsaj tako so med volilno kampanjo trobili, odpravila davke, zaposlila vse brezposelne — po možnosti same tovariše — uredila finančno in upravnost samostojnost občine ter — kar je zares ganljivo — visoko dvignila splošno ljudsko kulturo!

Ljudje pa, ki naj bi vse to izvedli v prakso, so vsi, s kakšno redko izjemo, brez kakršne koli občinske prakse ali upravne sposobnosti. Vsi so samo dobro zgrajeni komunisti, ki mislijo upravljati našo občino z raznimi resolucijami po znanem partijskem sistemu »Hočemo in moremo«, tako da bodo gospodarji zadovoljni ter se naprejo plačevalci njihove zares krepkosti delo.

Minula demokratična uprava jim v pušča bogato dedščino: deset in deset milijonov za javno korist in za gradnjo socialnih objektov, kot poročamo na dru-

gem mestu, denar, ki bo medvedno nudil zaslužek našemu delavcu in ki ga je pri državnih oblasteh doseglo demokratično županstvo, ne z resolucijami ali praznimi volilnimi obljubami, pač pa z vsakdanjim občinskim delom in zanimanjem. Tako delo pa ni za partijske funkcionarje! Zato so tovariši že na prvi seji začeli govoriti o mežkočah, ki čakajo novo upravo! Res je, tovariši, teh mežkoč na občini je veliko in mi vam, zaenkrat, želimo srečno pot, sopolnikom pa dobro prebavo ob takim potovanju in v taki družini!

Nestrpnost novih občinskih svetovalcev v Nabrežini

Prejšnji občinski odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da se bo prve seje novoizvoljenega občinskega sveta udeležil tudi župan Terčon, ki naj bi sejo tudi otvoril. Podal naj bi kratek pregled občinskih zadev, ki so trenutno v teku, ter nato prepustil svoje mesto svetovalcu, ki je prejel največ glasov, da začne predsedovati seji, dokler ne bo izvoljen nov župan. Ta osnovna vljudnostna gesta bi bi povzdigla ugled uprave, ker bi s tem izvoljenci dokazali, da se po tadi volilni borbi prijateljsko izmenjuje odgovorna mesta z novimi upravitelji, ki bodo v prihodnjih štirih letih pokazali svoje zmožnosti za upravo naše občine.

Toda, čeravno so dosedanjí odborniki ter sedaj novi svetovalci soglasno spre-

jeli ta sklep, so čez nekaj dni sporočili, da so na skupnem sestanku novih svetovalcev sklenili, da ne marajo prisotnosti dosedanjega župana na svoji prvi seji. Vzrokov niso povedali. Kolikor pa je bilo mogoče izvedeti, so to napravili iz strahu, da ne bi bil župan s svojim poročilom delal propagande za svojo stranko. Strah pred slovenskimi demokrati torej obstoja, čeravno bi nas radi izbrsili. Zavedajo naj se, da bomo še nadalje obstojali ter tudi ob svojem času izrekli svojo besedo.

Njihovo ravnanje gotovo ni vredno zmagovalca, ker pri vsej zmagi odkriva, da bi mogoče poročilo bivšega župana iztrikali od vseh vetrov skrupulacije.

Naj še omenimo, da so na ta način, kot je bilo v Nabrežini predlagano, izmenjali upravo v Zgoniku in povsod, kjer vlada olika in strpnost!

Veljavnost obmejnih prepustnic

Stalna mešana jugoslovansko-italijanska komisija, ki posluje po videmskem sporazumu in nadzoruje obmejni promet, se bo sestala v ponedeljek 16. 7. m. v Ljubljani. Na dnevnem redu so razna vprašanja obmejne prometa. Siroj se vesti, da bodo veljavnost obmejnih prepustnic uredili tako, da bodo štirimesečno veljavnost po prvem dospeku avtomatično podaljševali za nadaljnje štiri mesece. Obnovitev bo potrebna šele po osmih mesecih od izdaje prepustnice. Komisija pa bo obravnavala tudi še druga vprašanja.

Neizgovorjeno županovo poročilo v Nabrežini

Ker mi zaradi nestrpnosti nekaterih novih občinskih svetovalcev ni bilo mogoče podati na prvi seji kratkega poročila o stanju nekaterih občinskih zadev, ki so za novi občinski svet zelo važne, čutim dolžnost, da to storim preko časopisa.

(Predvsem opozarjam občinski svet, da občinski proračun, ki predvideva nad 40 milijonov lir primanjkljaja, še ni odobren od pristojnih oblasti, kar ga še vedno proučujejo. Kljub temu so nakazali občini 10 milijonov lir kot prvi prispevek na račun bodočega odobrenega primanjkljaja. Iz gospodarskih načrtov so se sledeča dela, ki so odobrena, a še niso prišla:

- 1) Cesta Vižulje - Mavhinje: delo je bilo oddano podjetju Milč z Opčin za 8,5 milijonov lir.
- 2) Asfaltiranje po vasi v Nabrežini: delo je oddano podjetju Bois Rino iz Trsta za 2 miliona lir.
- 3) Asfaltiranje ceste Sempolaj - Prečnik za 3 milijone lir, prevzela ga je pokrajinska uprava, ki je delo dala že na dražbo, a pri dveh dražbah ga ni nihče prevzel. Dražba se bo ponovila.
- 4) Napeljava vodovoda v Devin na postajo je odoben za 1,5 milijona lir s pogojem, da SELAD opravi kopanje jarka.
- 5) Gradba šole v Sesljanu v znesku 25 milijonov lir bo v kratkem oddana na dražbo. Načrti so bili že odobreni od zadnje upravne oblasti, to je od tehnično-upravnega odbora ženiškega oddelka, z nekaterimi spremembami, ki se že izvrševajo, tako da pride delo že v prihodnjem tednu v podpis generalnemu komisarju, nakar bo razpisana javna licitacija.
- 6) Otroški vrtec v Nabrežini. Načrti so že vsi pripravljeni, manjka samo odobritev zadnje stopnje tehnično-upravnega odbora, kar se bo zgodilo v najkrajšem času.

je še mesto svetovalca iste stopnje kot kandidatov Slovenske liste v opoziciji. K sreči, da tu neha županova kompetenca, drugače bi ju še s tega mesta izpodrinili.

Ponovila se je tako v Dolini zgodba ljudskih front, ki se povsod enako konča z razočaranjem in klavnim porokom navidezov. Mi se temu ne čudimo, ker smo slutili, da po komunistični dialektiki drugače ne more biti. Njihove udeležba na enotni komunistični listi je bila od strani komunistov zaželena, da bi si utrdili položaje, za katere so trepetali. Njih namerja se je spriti rahle hrbtenice nekaterih posrečilih slamačij, ki izpolnijo svojo vlogo. Do prihodnjih volitev ji Lovriha kliče nasvidenje.

Po načelih komunistične morale so sopolniki prejeli plačilo. Evo ne dani dokaz, kakaj je sodelovanje s komunisti nemogoče.

Za zaključek naj povemo, da so vsi upi navidezni, ki so verjeli v strmoglavljenje Lovriha, s tem dokončno pokopani; saj ni zaman obiskoval partijske šole, da bi svojo usodo mirno prepustil volji nevednih volivcev. Ali niso govorili, ki Slovenske liste glasno razkrinkali to sramotno volilno potegavščino? V Nabrežini so z enako potezo pripeljali šest italijanov v občinski svet, v Dolini bi jih kmalu enako število ter utrdili položaj komunistov. To sta dve rožici na vrtu navidega opotunizma; posledice tega je treba obraniti v spominu.

Iz tega bo na svojem pomenu pridobila še Slovenska lista, ki je šla pogumno v boj za svoja štiri častna mesta v občinskem svetu, ne da bi se navezala s komunisti, kot so drugi to storili. V tem je zasluža neustrašenih moj.

šem času, nakar bo sledila licitacija. Za to delo je določenih 24 milijonov lir.

7) Zavetišče za stare in onemogle v Nabrežini. Načrte je po nalogu tehnične konzorcija pripravil tehnični urad inž. Sturma. Načrti so bili v petih izvodih že pripravljeni ter tudi pravčasno dostavljeni Ravnateljstvu za javna dela v Trstu. Naloga novega upravnega odbora bo, da bo sledil nadaljnji poti teh načrtov, dokler ne bodo končnoveljavno odobreni od pristojnih oblasti. Za to delo je na razpolago 40 milijonov lir.

8) Razširjenje telefonskega omrežja za Sesljan in Devin. Za to delo je bil v lanskem rednem proračunu odoben znesek 4,5 miliona lir ter se je tozadevni sporazum s TELVE že zaključil. TELVE bo delo izvršila takoj, ko bo SELAD izkopal potrebne järke, ker bo napeljava podzemna. SELAD je že davno pripravil in predložil tozadevne načrte in cennike, v do odobritve kljub večkratnim intervencijam še ni prišlo.

9) Gospodarski načrt za tekoče finančno leto smo tudi pravčasno predložili pristojnim oblastem. Naš predlog predvideva 61,5 miliona lir za stavbna dela ter 26,5 milijona lir za cestna dela. Do sedaj še nimamo nobenega poročila v koliko bodo ta naš predlog upoštevali.

10) SELAD. V teku so sedaj sledeča dela:

- a) ureditev prostora in ograje šole v Sempolaju za 2.650.000 lir;
- b) isto delo pri šoli v Nabrežini za 1.900.000 lir;
- c) ureditev letnega taborišča v Sesljanu za 450.000 lir;
- d) vzdrževanje občinskih poti za 3.880.000 lir;
- e) kopanje jarka za vodovod Devin-postaje za 2.431.000 lir;
- f) ureditev stenovanja za čuvara na športnem igrišču v Nabrežini za 400.000.

Predlagana, a še ne odobrena dela:

- a) kopanje jarka za vodovod v kamnolomih za 1.000.000 lir;
- b) kanalizacija po vasi v Nabrežini za 660.000 lir;
- c) hlev pri klavnici za 1.200.000 lir;
- d) kopanje jarka za vodovod Praprotna za 840.000 lir;
- e) kopanje jarka za telefon Sesljan-Devin za 7.000.000 lir;
- f) zgraditev kapele v Cerovljah za 50.000 lir;
- g) zgraditev greznice pri klavnici za 650.000 lir;
- h) kopanje jarkov za vodovod Sempolaj, Mavhinje in Prečnik za 1.700.000 lir;
- i) zgraditev javnih smetišč za 840.000;
- j) zgraditev javnega stranišča v Nabrežini za 80.000 lir.

Ti zneski se nanašajo samo na stroške delovnih moči. Potrebna gradiva so odobrena posebej. Dela pod a) in b) sta že odobreni ter bosta z njima v najkrajšem času prišli.

S priporočilom, da bi se nova uprava zanimala za nadaljevanje vseh naštetih del, zaključujem svoje poročilo.

Nabrežina, dne 7. julija 1958.

JOSIP TERČON

Lepo novomašniško slavlje pri Sv. Ivanu

Prvega julija je bila pri Sv. Ivanu izredna slovesnost, C. g. Viljem Zerjal je tega dne prvič maševal svojim rojakom. Svetoivanska cerkev je bila ob slavnostni službi božji ob 10. uri lepo okrašana in nabito polna kot še nikoli. Na vhodnih cerkvenih vratih je vsakomur padel jasno v oči lep in velik slovenski napis »Novomašniška bod' pozdravljena, ki je izražal misel in željo vseh nas Slovencev, ki smo tega dne prihiteli tja.

Vsa čast svetoivanskemu pevskemu zboru za res izbrano in prav angelo-

TRŽAŠKI PREPIHI

Zasluzena pohvala

»Delo«, »Pr. dn.« in »Novi lista« so z velikimi komunističnimi in sopotniškimi nasladami objavljali in po potrebi preoblačili svojevoljne razlage in modrovanja italijanskega tiska o slovenskih demokratičnih organizacijah in njenih voditeljih. Pri teh njihovih »odkrivanjih« ponavadi ni šlo za kakšne konkretne dogodke, pač pa za podtkanje, obrekovanje in iz tega živirajoče samovoljne zaključke.

»Le Cittadella«, ki navadno ne simpatizira s komunisti in jo pogostokrat že sam obstoj Slovencev na tej zemlji spravljajo z ravnotežja, je v svoji rubriki 9. 7. m. pod simbolom s krogom oklepajočega zmignjenega krža in pod taktirko mekega Gianni, ki pa ni prvi tržaški občan, takole pohvalila komunističnega prveka v Nabrežini:

»Komunistični svetovalec Visintin je v Nabrežini pokazal politično modrost, ki jo velja zapisati. V soboto je bila prva seja občinskega sveta, v katerega se je po štirih letih odsotnosti vrnilo zastopstvo štirih italijanskih svetovalcev. Razpravljanje slovenskih svetovalcev so potekala v slovenščini, nato pa so jih prevajali v italijanščino. Nato je povzel besedo italijanski svetovalec, ki je seveda govoril v svojem jeziku. Tu bi moral prevajalec njegova izvajanja prevajati v slovenščino, pa se je temu občinski svet odpovedal, ko je komunistični svetovalec predlagal nadaljevanje razprave samo v italijanščini (jezik, ki ga vsi ra-

zumemo, je dejal), da bi pospešili delo...«

V nadaljevanju pravi Gianni Schicchi: »... Za razumevanje med dvema narodoma veljajo pobude nabrežinskega primera več kot sto memorandumov...«

Tako je tov. Visintin sam potrdil naše prepričanje, da v tržaškem mestu ni komunistične celice, v kateri bi razpravljali v slovenščini, pa četudi v njej sedi on sam Italijan.

Pred nekaj desetletji so se na Dunaju pogostokrat sestajali visokošolski tamkajšnji visoki šol. Med njimi so bili tudi Slovenci in Italijani. Vsi so dobro govorili po nemško; razpravljali pa so vsak v svojem materinem jeziku s pomočjo tolmačev prav na zahtevo italijanskih visokošolcev. Morda je bil med njimi celo kak Gianni Schicchi...

Politične smole

»Nari lista« se je pred časom na dolgo in široko razpisal o južnotirolskih volitvah — ne morda zato, ker bi ga te volitve zanimali ali pa zato, da bi svojim čitateljem postregel z gradivom, ki bi morda koristilo tudi slovenskemu čitatelju — pač pa zgolj zato, da bi vzbudil sumničarje proti Slovenski listi, ki je gospodarjem tega lista očtno obležala na želodcu. Poklicnim politikantom kar ne gre v glavo, da so v današnjih časih na svetu še ljudje, ki jih v politično delo ne vodijo pridobitniške osebne kalkulacije, pač pa ideje, ki morda res niso več tako hudo v modi, ki pa so slovenstvo tu in v domovini pripeljale na dostojno politično in kulturno raven. Sicer pa bo najbrž verjetnejše, da se samo pretvarjajo, kakor da bi tega ne razumeli, saj vsi niso več tako zelo mladi...

Ljudje okrog »Novega lista« so ob pomankljavju argumentov na domačih tleh — prav v zadnji številki svojega lista so ti gospodje pokazali, kako se s svetliko v neki ob polnem opoldanskem soncu trudijo, kje bi našli dlako v jajcu — prebrskali vso Južno Tirolsko za strmo glavljenjem obeh voditeljev demokratičnih Slovencev na Tržaškem. Tam na Južnem Tirolskem so našli dr. Danderja in ga poskušali tu vzporejati s Slovenci, ki ne trobiyo v komunistični rog.

Mi smo o zadevi dr. Danderja čitali v »Novem listu«, ker na žalost nimamo poklicnih časnika, ki bi lahko prebrali ves domači in tuji tisk. Naši sodelavci morajo opravljati pač v prvi vrsti svoje poklicno delo.

Sedaj čitamo v dunajski »Die Presse« da je bil odgovorni urednik južnotirolskega dnevnika »Dolomiten«, dr. Volgger, zaradi obrekovanja dr. Danderja obsojen na osem mesecev ječe in 80.000 lir globe ter na odškodnino enega milijona lir.

Obrekovanja niso preveč poceni, zato bodo iz tiska verjetno tudi polagoma izginila. Nekateri naši čitatelji našo več časa vzpodbujajo, naj novolistarje povabimo na javno razpravljanje o vseh vprašanjih javnega življenja med nami. Vsem tem čitateljem moramo priznati, da s takimi vabilii do sedaj nismo imeli sreče, zato tako pobudo prepuščamo novolistarjem, pa zelo dvomimo, da jo bodo spočeli.

ŠPORTNI DROBIŽ

Wimbledon je do prihodnjega leta ob tem času zaprl glavna vrata. Glavna teniška prireditel, nekakšno neslužbeno svetovno prvenstvo, se je končalo s popolno avstralsko zmago. Hoad je v štirih setih odpravil v finalu posameznikov svojega rojaka Rosewalla, skupno pa sta osvojila tudi prvo mesto v igri dvojic. Avstralcji so dolga leta delili zmage in uspehe z Američani, a je bilo jasno, da bodo čez nekaj let ostali sami na svetovnem odru. V Ameriki je tenis drag šport predvsem za asinove očetove; najbolj vzdržni športni material pa prihaja ravno iz revščine. Drugde je v Avstraliji, kjer mladostne že štonjka poskrbi, da ima vsak mladenič raket v roki, kot na Finskem smuč. Iz velikega števila igralcev je seveda večja verjetnost, da najdejo talente. Tu posega vmes že verjetnostni račun. Najbolj gamljiva stvar wimbledonskega teniškega turnirja pa niso nastopajoči, marveč njih okvir: gledalci. Na deset tisoče spalnih vret, druga poleg druge, je ležalo te dni po angleški travici v bližini slovitih igrišč. Angleži so čakali, da odprejo ob šestih zjutraj vrata in da zasedejo svoje prostore. V tem in splošni tišini (oklicani ljudje ne motijo sosed) se je skozi vso noč svetliko iznad spalnih vret na tisoče prižganih pip. Se vam ne zdi, da je tudi na tem prizoru nekaj angleškega?

O Tour de France se ne bi govorili. Gorskimi etapami bilo; vse, kar je pred tem na sporedu, pa služijo, da si manj znana imena pridobijo šeepec slave. Zato se vozijo pokrajinskih francoskih mostev spuščajo dan za dnem v divje podvige. Seveda se pri tem zgodi, da kdo favoritov v tem neprestanem menjavanju položaj zamudi ugodni trenutek in se namah znajde z dvajsetimi minutami zamude za prvimi (kot n. pr. zmagovalec Gira, Gaul). Na italijanski dirki, ki je bolj umirjena od francoske, bi taka zamuda bila izredno resna. Po francoskih cestah pa se vse nekako ravna po svetem pismu in zadnji bodo jutri morda celo prvi.

Odgovorni urednik:
Prof. Dr. ANTON DABINOVIC
Tiskarna Adria, d. d., v Trstu

Izlet SPM v Benetke

Prijavljence za izlet v Benetke 15. t. m. opozarjamo, naj bodo točno ob 6. uri pred glavno blagajno železniške postaje, od koder jih bo naš član povedel na rezervirane prostore.

Istotako naj bodo ob 21.05 na železniški postaji v Benetkah pred kioskom SFA-a, od koder bodo skupno odšli v rezervirane kupeje.

DOLINSKA KLOFUTA

Pred zadnjimi volitvami je po vsej strani dolinski občini nekam čudno in prikrito zavrnalo. Stranke so tekmovalne med seboj, katere bo pritegnila čimveč volivcev na svoje liste. Resnejše liste to okolnost upošteva do neke mere. Tega načela se je držala tudi Slovenska lista, ker je spoznala, da se v par dneh po sili zakrpane liste, v katerih plavajo kandidati vseh pravovernih ideologij z nekaterimi sopotniki, ki cimenajo zdaj na desno, zdaj na levo, kakor jih pač tok časa zanese, ne morejo predstaviti kot resna lista resnim volivcem. Komunistom pa, ki pač nimajo nobenih moralnih predsodkov, ali bolje, ki jim vse prav pride, samo da vlečejo vodo na svoj mlin, so značajnost, držanje danih besed in obljub deveta briga.

In tako so kot splošno znano vpregli v volilni voz dva »neodvisna« kandidata, da bi zakrpana enotnost bila popolnejša. Govorilo je se celo, da bo eden izmed teh zamenjal Dušana Lovriha na županskem mestu. Mislija sta verjetno, da bo s svojo udeležbo obarala komunistične veljake, ki so si bili do včeraj v laših, danes pa že spet pri skupnem koritu. To da kakor brezglavno deluje komunistična morala, so pokazali jasno prav zadnji dogodki.

Ko so pred 14-dni dnevi volili novega župana v Dolini, je tov. Lovriha odnesel, reci in piši, popolno zmago s 15-mi glasovi proti dvema v prid g. Bordona. Za govornjaka sovravnika so enotno glasovali vsi titovski in vidaličevski komunisti. Neodvisna skupina je žalostno poročala. Da bi lekcija bolje učila, je Lovriha poskrbel, da ne pride noben njegov konkurent niti v ožji izvršni občinski odbor. Spodletel je županski stolček, izključeni so bili iz odbora; ostalo